

การใช้นโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม:

ภาพสะท้อนหลังจากวิกฤตต้มยำกุ้งและโควิด 19

The use of fiscal policy to reduce economic and social inequality: Reflections after
the Tom Yum Kung crisis and COVID-19

ธราภูมิ ดวงนิล*, นิภาพรณ เจนสันติกุล และรักพงษ์ แสนศรี

Tharapoom Dungnin, Nipapan Jensantikul and Rakpong Sansri

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University

*Corresponding Author, Email: Tharapoom.d@gmail.com

Received 13/05/2025 | Revised 22/05/2025 | Accepted 23/05/2025

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงวิกฤตต้มยำกุ้งและโควิด 19 และวิเคราะห์ผลของการใช้นโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการศึกษาดูเอกสารและงานวิชาการ และทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์ พบว่า วิกฤตต้มยำกุ้ง เกิดขึ้นในปี 2540 ในยุครัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ด้วยการประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวอย่างทันทีกระทบต่อสถาบันการเงิน และเกิดการเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะ ส่วนปลายปี 2562 เป็นการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และเป็นการแพร่ระบาดใหญ่ระดับโลกส่งผลต่อการเพิ่มรายจ่ายของรัฐ โดยเฉพาะงบประมาณฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รัฐบาลไทยต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนระบบสาธารณสุข นโยบายการคลังที่ใช้เป็นการก่อกวนหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นซึ่งรัฐบาลควรมีนโยบายทางการเงินการควบคุมการดำเนินการทางงบประมาณหรือการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยรักษาดุลยภาพระหว่างรายได้กับรายจ่าย และก่อกวนหนี้สาธารณะเท่าที่จำเป็นและตามความสามารถในการชำระหนี้

คำสำคัญ: นโยบายการคลัง; ความเหลื่อมล้ำ; วิกฤตต้มยำกุ้ง; โควิด 19

Abstract

This article aims to explain the Tom Yum Kung crisis and COVID-19 and analyze the effects of fiscal policy to reduce economic and social inequality by studying documents and academic works and conducting content analysis. The analysis results show that the Tom Yum Kung crisis occurred in 1997 during the government of General Chavalit Yongchaiyudh. By announcing the floating of the baht, the baht immediately depreciated, affecting financial

institutions and causing an increase in public debt. In late 2019, the outbreak of the coronavirus 2019 (COVID-19) became a Public Health Emergency of International Concern and a global pandemic, resulting in an increase in government spending, especially the public health emergency budget. The Thai government had to allocate a large budget to support the public health system. The fiscal policy used increased public debt, which the government should have fiscal discipline in controlling budget operations or budget spending by maintaining a balance between income and expenditure and incurring public debt only as necessary and according to the ability to pay debts.

Keywords: Fiscal policy; Inequality; Tom Yum Kung crisis; COVID-19

บทนำ

ประเทศไทยเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหลายครั้ง เช่น วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งในปี พ.ศ. 2540 และวิกฤตโควิด 19 (COVID-19) ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ วิกฤตเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจ แต่ยังสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมที่ฝังรากลึกในโครงสร้างทางสังคมของประเทศ โดยงานวิจัยของ ปกัศร ชัยวัฒน์ และ สวริย์ บุญยมนานท์ (2563) ระบุว่าร้อยละ 5.64 ของครัวเรือนทั้งหมดเป็นครัวเรือนยากจนและมีความเปราะบางจากความแปรปรวนในรายจ่ายเพื่อการบริโภค (Transitory Vulnerable Poor: B) ในขณะที่ครัวเรือนยากจนและเปราะบางจากการไร้ความสามารถในการเพิ่มรายจ่ายเพื่อการบริโภค (Structural Vulnerable Poor: A) จะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.22 ใกล้เคียงกับกลุ่มครัวเรือนไม่ยากจน แต่มีความเปราะบางจากการไร้ความสามารถในการเพิ่มรายจ่ายเพื่อการบริโภค (Structural Vulnerable Non-Poor: D) ที่มีสัดส่วนครัวเรือนเพียงร้อยละ 1.16 และสัดส่วนครัวเรือนที่น้อยที่สุดที่มีเพียงร้อยละ 0.24 คือ กลุ่มครัวเรือนยากจน แต่ความแปรปรวนทางด้านรายจ่ายก็มีค่าน้อยมากจนไม่ทำให้เป็นครัวเรือนเปราะบาง (Invulnerable Poor: C) จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนที่มีความเปราะบางแต่ละประเภทมีขนาดแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับรายจ่ายเพื่อการบริโภค และการอ่อนไหวของระดับรายจ่ายเมื่อเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ โดยจากการศึกษาจะพบอิทธิพลของความเปราะบางในครัวเรือนในประเทศไทยเฉลี่ยกว่าร้อยละ 80 มาจากสาเหตุความแปรปรวนในรายจ่ายเพื่อการดำรงชีพ หรือที่เรียกว่า Risk induce Vulnerability ในขณะที่ความยากจนที่เหนียวแน่นให้เกิดความเปราะบาง หรือที่เรียกว่า Poverty induce Vulnerability กลับมีอิทธิพลมากในช่วงเวลาอดีต หรือในบางพื้นที่ที่มีปัญหาความเปราะบางซ้อนทับความยากจน เช่น จังหวัดนราธิวาส สำหรับกลุ่มครัวเรือนเปราะบางในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มครัวเรือนเปราะบางจากความไม่แน่นอนในรายจ่ายเพื่อการบริโภค ไม่ว่าครัวเรือนนั้นจะยากจนหรือไม่ เช่นเดียวกับกลุ่มครัวเรือนเปราะบางในจังหวัดยะลา แต่ครัวเรือนส่วนใหญ่ในจังหวัดยะลาจะมีความยากจนค่อนข้างน้อย

อย่างไรก็ตามหากย้อนกลับไปในวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง พบว่า วิกฤตดังกล่าวส่งผลให้ระบบการเงินและเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง การเติบโตทางเศรษฐกิจที่เคยรุ่งเรืองกลับกลายเป็นภาระหนี้สินมหาศาลทั้งในระดับประเทศและระดับประชาชน ขณะที่วิกฤต COVID-19 ยิ่งตอกย้ำถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนที่มีความมั่งคั่งและกลุ่มเปราะบาง เช่น แรงงานนอกระบบ ธุรกิจขนาดเล็ก และประชาชน

ในพื้นที่ชนบท การรับมือกับวิกฤตทั้งสองครั้งชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย การคลังเพื่อลดผลกระทบและลดความเหลื่อมล้ำ

จากความเป็นมาข้างต้นเป็นที่มาของบทความนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงวิกฤตต้มยำกุ้งและ โควิด 19 และวิเคราะห์ผลของการใช้นโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วย การศึกษาเอกสารและงานวิชาการ และทำการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง

วิกฤตต้มยำกุ้ง หมายถึง วิกฤตเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 ที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย ในยุครัฐบาล พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ จุดแตกหักของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้เกิดขึ้นตอนเช้าตรู่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เมื่อรัฐบาลประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวอย่างทันทีทันใด จาก เดิมประมาณ 25.60 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เป็น 28.75 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐในเวลาเพียง 24 ชั่วโมง และค่าเงินบาทอ่อนลงตามลำดับ ในช่วงต่ำสุดเคยตกลงถึง 55 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ นอกจากทำให้ธุรกิจเอกชน เช่น บริษัทบ้านจัดสรร อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมผลิต วัสดุก่อสร้าง สถาบันการเงิน ธนาคาร ธุรกิจการพิมพ์การโฆษณา ถูกกระทบอย่างรุนแรง หลายแห่งต้องปิด กิจการ หลายแห่งมีหนี้ท่วมตัว พนักงานจำนวนมากถูกปลดออกจากรางาน และรัฐบาลถูกกดดันให้ลาออก แล้ว วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ยังส่งผลให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย เกาหลี ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ รัสเซีย และประเทศอื่น ๆ มากบ้างน้อยบ้าง ความพยายามของธนาคารแห่งประเทศไทยในการ พยายามค่าเงินบาท ทำให้เงินสำรองเงินตราต่างประเทศหมดคลังจนต้องขอกู้จากกองทุนการเงินระหว่าง ประเทศจำนวน 17,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อพยุงฐานะทางการเงินของประเทศ และรัฐบาลไทยจำต้อง ยอมรับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนดขึ้น เช่น งบประมาณแผ่นดินจะต้องตั้ง เกินดุล 1 เปอร์เซ็นต์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ภาษีมูลค่าเพิ่มจะต้องเพิ่มจากร้อยละ 7 เป็นร้อย ละ 10 ต้องแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยสาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ เข้าใจกันว่าเกิดจากการดำเนินนโยบาย ผิดพลาดที่สำคัญ 2 ประการของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่ 1) การใช้เงินกองทุนฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินไปช่วยเหลือสถาบันการเงินจนเกิดความเสียหายเกินที่จะเยียวยา และจำต้องปิด บริษัทไฟแนนซ์ 56 แห่ง 2) การสูญเสียเงินสำรองระหว่างประเทศในการปกป้องการโจมตีค่าเงินบาท จน นำไปสู่วิกฤตเงินทุนสำรอง ทำให้เงินบาทขาดเสถียรภาพนับตั้งแต่การตัดสินใจเปลี่ยนระบบอัตรา แลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบลอยตัว

เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 สาเหตุ 2 ประการข้างต้นมีที่มาจากการเร่งรัดเปิดระบบบิโเทชนิก หรือ BIBF (Bangkok International Banking Facility) เมื่อปี 2536-2537 ทำให้เกิดการก่อหนี้ ต่างประเทศของภาคเอกชนจำนวนมหาศาลถึง 70,000 ล้านบาท ในขณะที่ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐถูกตรึงค่า อยู่ที่ 25.60 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ แต่เมื่อปล่อยค่าเงินบาทลอยตัว ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐสูงถึง 45-50 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐในช่วงหลังวิกฤตได้ไม่นาน ทำให้หนี้เงินกู้ของบริษัทเอกชนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว และ พากันล้มละลายหรือมีหนี้ท่วมตัว (นิยม รัฐอมฤต, ม.ป.ป.)

จากวิกฤติดังกล่าว ผู้เขียนวิเคราะห์ผลกระทบต่อการคลังสาธารณะที่เกิดขึ้น คือ เกิดการเพิ่มขึ้น ของหนี้สาธารณะ เนื่องจากรัฐบาลต้องเข้าแทรกแซงเพื่อกอบกู้ระบบธนาคารผ่านการตั้งองค์กร เช่น บริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMC) ส่งผลให้หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นจาก 15% ของ GDP ในปี 2539 เป็นกว่า 60% ในปี 2542 ทั้งนี้เนื่องจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสถาบันการเงินไทยระหว่างปี 2540-2541

เป็นผลให้รัฐบาลมีการระดมรายจ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันรายรับภาครัฐลดลง (อันเนื่องมาจากเก็บภาษีได้น้อยลง) และมีการก่อหนี้สาธารณะด้วยการกู้เงินจากการขาดดุลงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายของแต่ละปีงบประมาณ แต่ตัวแปรที่สำคัญมากที่สุดในเวลานั้น คือ ในปี 2540 มีปัญหาเสถียรภาพและสภาพคล่องของสถาบันการเงินจนกระทั่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ต้องกู้เงินจากตลาดการเงินไปเสริมสภาพคล่องให้แก่สถาบันการเงินที่ขาดเสถียรภาพเพื่อไปจ่ายคืนให้แก่ผู้ฝากเงินยังผลให้ยอดหนี้กองทุนฯ เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจาก 57,209 ล้านบาท ในปี 2539 มาเป็น 893,110 ล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นกว่า 14.6 เท่าในปี 2540 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2541) และยิ่งเสริมสภาพคล่องรวมทั้งการเพิ่มทุนให้แก่สถาบันการเงินบางส่วน ด้วยเงินจากภาครัฐ ต่อเนื่องไปอีกเป็นวงเงินจำนวนมาก

โดยในปี 2541 ยอดหนี้กองทุนฯ ทะยานขึ้นไปถึง 1.12 ล้านล้านบาท อีกทั้งรัฐบาลต้องกู้เงินมาเพื่อชดเชยความเสียหายของกองทุนฯ วงเงินอีก 200,000 ล้านบาท (สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ, 2565) จนกระทั่งในช่วงเวลานั้นต้องมีการตราพระราชกำหนด จำนวน 4 ฉบับ วงเงินรวมกันไม่เกิน 1.78 ล้านล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสถาบันการเงิน ดังนี้ 1) พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 วงเงินไม่เกิน 200,000 ล้านบาท 2) พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน พ.ศ. 2541 วงเงินไม่เกิน 500,000 ล้านบาท 3) พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2541 วงเงินไม่เกิน 300,000 ล้านบาท 4) พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545 วงเงินไม่เกิน 780,000 ล้านบาท โดยรัฐบาลในขณะนั้นมีแนวทางการออกพันธบัตรหรือการกู้เงินระยะยาวมาเพื่อชดเชยความเสียหายของกองทุนฯ ทั้งนี้ในปี 2545 มีการประมาณการความเสียหายของกองทุนฯ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 1.40 ล้านล้านบาท (ฐากร จุลินทร, 2565)

ดังนั้นเพื่อลดปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนได้รวบรวมแนวทางการแก้ไขจากเอกสารทางวิชาการไว้ ดังนี้ 1) รัฐบาลควรมีการปฏิรูประบบการเงินและการคลัง เพิ่มความโปร่งใสในการจัดการงบประมาณ ลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยและปรับปรุงระบบการเก็บภาษีเพื่อเพิ่มรายได้ และมีการตั้งหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ (AMC): ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งหน่วยงานเพื่อจัดการหนี้เสียและฟื้นฟูความมั่นคงในระบบธนาคาร 2) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน รัฐบาลใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการขนส่งและพลังงาน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะยาว 3) การลดผลกระทบต่อประชาชน แม้จะลดรายจ่ายในบางส่วน ไปแต่รัฐบาลยังคงลงทุนในสวัสดิการพื้นฐาน เช่น การศึกษาและสาธารณสุข เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

วิกฤตการณ์โควิด 19

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2562 แต่เริ่มมีผลที่เห็นชัดในหลาย ๆ ประเทศเมื่อต้นปี 2020 และได้เพิ่มระดับความรุนแรงและขยายการระบาดในวงกว้างระหว่างประเทศ จนองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และเป็นการแพร่ระบาดใหญ่ระดับโลก (Pandemic) ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว ผลกระทบจากการระบาดโรคโควิด-19 ส่งผลต่อการเติบโตของ GDP โลก ซึ่งเกิดภาวะถดถอยทั่วโลกลดต่ำที่สุดนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เศรษฐกิจโลกหดตัวร้อยละ 3.5 ในปี

2563 ซึ่งจากรายงานของ World Economic Outlook Report ประจำเดือนเมษายนปี 2564 ที่เผยแพร่โดย IMF กล่าวภาวะเศรษฐกิจโลกจะขาดทุนร้อยละ 7 จากที่เคยถูกคาดการณ์การเติบโตร้อยละ 3.4 เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนตุลาคม 2562 และเกือบทุกประเทศทั่วโลกมีการเติบโตติดลบและภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนแม้จะมีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวในปี 2564 แต่ระดับของ GDP ณ สิ้นปี 2564 ทั้งในตลาดเกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนา (EMDE) คาดว่ายังคงต่ำกว่าระดับปกติก่อนเกิดการระบาดของโรคโควิด 19 เช่นเดียวกับผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยประเทศกำลังพัฒนาประสบความสูญเสียมากที่สุด กองทุนการเงินระหว่างประเทศ คาดการณ์ว่าใน ปี 2567 GDP โลกจะอยู่ที่ร้อยละ 3 (โศภิต นาสืบ, 2564)

ผลกระทบต่อการคลังสาธารณะ มีดังนี้

1. การเพิ่มรายจ่ายของรัฐ โดยเฉพาะงบประมาณฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รัฐบาลไทยต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนระบบสาธารณสุข เช่น การจัดซื้อวัคซีน การสร้างโรงพยาบาลสนาม และการเพิ่มบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนการกำหนดมาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจ การดำเนินโครงการเยียวยา เช่น “เราไม่ทิ้งกัน” และ “คนละครึ่ง” เพื่อลดผลกระทบต่อครัวเรือนและธุรกิจขนาดเล็ก ส่งผลให้การใช้จ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยอ้างสมมติ ผลภาค และคณะ (2566) ได้ระบุว่า ประเทศไทยใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐด้านสาธารณสุขระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565 รวมทั้งสิ้นประมาณ 440,022.84 ล้านบาท ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ค่าบริการสุขภาพที่เกี่ยวกับโรคโควิด 19 (เช่น ค่าตรวจคัดกรอง ค่ารักษาพยาบาล ค่าฉีดวัคซีน) 257,891.89 ล้านบาท (ร้อยละ 59) รองลงมาคือ การจัดซื้อและบริหารจัดการวัคซีน 79,901.93 ล้านบาท (ร้อยละ 18) และค่าตอบแทนเยียวยา ชดเชย และเสี่ยงภัยสำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข 53,530.97 ล้านบาท (ร้อยละ 12) ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความจำเป็นในการจัดตั้งกองทุนหรือแหล่งเงินสำรองของประเทศ (National reserve) สำหรับสถานการณ์แพร่ระบาด โดยอาจพิจารณาการรวมเงินจากงบประมาณจากหลาย ๆ แหล่ง เช่น รายได้จากการจัดเก็บภาษี งบประมาณส่วนเกิน ส่วนแบ่งการเก็บค่าธรรมเนียมผู้เดินทางเข้าประเทศทางอากาศ

2. การลดลงของรายได้รัฐ โดยเฉพาะรายได้จากภาษีลดลง การปิดกิจการและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในช่วงล็อกดาวน์ทำให้รายได้จากภาษี เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้ลดลงอย่างมาก การชะลอการลงทุนภาคเอกชน ความไม่แน่นอนในระบบเศรษฐกิจส่งผลให้การลงทุนจากภาคเอกชนลดลงกระทบต่อฐานภาษีของรัฐบาล สอดคล้องกับ ชาญชัย คำจำปา และภักดี โพธิ์สิงห์ (2564) ที่ระบุว่าในช่วงโควิด 19 รัฐบาลได้ดำเนินการเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาด โดยใช้มาตรการลดค่าใช้จ่ายประจำของประชาชน อาทิ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และใช้มาตรการด้านการคลังในการช่วยเหลือเยียวยาค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบผ่านโครงการ “เราไม่ทิ้งกัน” กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มเปราะบาง และยังมีมาตรการต่าง ๆ ตามมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนอีกหลายโครงการไม่ว่าจะเป็นมาตรการคนละครึ่ง มาตรการเราชนะ มาตรการเรารักกัน

3. การเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะ อันเนื่องมาจากการกู้ยืมเพื่อรองรับการขาดดุลงบประมาณ ประเทศไทยเพิ่มการกู้ยืมเงินเพื่อตอบสนองต่อการขาดดุลงบประมาณ ส่งผลให้หนี้สาธารณะต่อ GDP เพิ่มขึ้นจากประมาณ 41% ในปี 2562 เป็นกว่า 60% ในปี 2564 ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายขาดดุลงบประมาณอย่างต่อเนื่องจากการที่รายจ่ายภาครัฐเพิ่มมากกว่าการจัดเก็บรายได้ โดยส่งผลต่อภาระงบประมาณในการชำระคืนต้นเงินกู้และดอกเบี้ยจาก การก่อหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงภาระงบประมาณ

จากการดำเนินนโยบายกึ่งการคลังตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ด้วยเช่นกัน ซึ่งควรลดภาระส่วนนี้ลง (นครินทร์ ศรีเลิศ, 2567)

บทวิเคราะห์: สถานการณ์ทางเศรษฐกิจกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลกระทบจากวิกฤตนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำ (Inequality) ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความแตกต่างหรือช่องว่างในด้านต่าง ๆ ของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การศึกษา การดูแลสุขภาพ และอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งความเหลื่อมล้ำสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ (Income Inequality), ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Educational Inequality), และความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ (Health Inequality) (เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ และคณะ, 2565) โดยความเหลื่อมล้ำจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว การศึกษาและงานวิจัยหลายชิ้นได้ทำการสำรวจความเหลื่อมล้ำในสังคมและผลกระทบที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมักจะเกี่ยวข้องกับการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งนำไปสู่การมีช่องว่างทางสังคมที่กว้างขึ้น และสร้างปัญหาในด้านการเข้าถึงโอกาส เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ หรือการสร้างความมั่นคงในชีวิต ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในโครงสร้างของประเทศ และได้สะท้อนออกมาอย่างชัดเจนในวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหลายครั้ง โดยเฉพาะในวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งในปี 2540 และวิกฤต COVID-19 ในปี 2563 ทั้งสองวิกฤตนี้มีผลกระทบที่ยาวนานและทำให้ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ พิจารณาได้จากในวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งในปี 2540 ความล้มเหลวของภาคการเงินและการล่มสลายของสถาบันการเงินทำให้ธุรกิจขนาดเล็กและประชาชนที่อยู่ในชนบทหรือในภาคแรงงานที่ไม่มั่นคงได้รับผลกระทบอย่างหนัก อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นจาก 1.5% ในปี 2539 เป็น 4.5% ในปี 2540 และมีแรงงานจำนวนมากที่ต้องตกงานและไม่สามารถหางานได้ในช่วงวิกฤต ทำให้ภาคครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำต้องเผชิญกับปัญหานี้สินและความยากจนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่กลับได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและสามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น

นอกจากนี้ การบูรณาการการฟื้นฟูเศรษฐกิจยังมุ่งเน้นที่การช่วยเหลือระบบการเงินและธนาคาร ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงได้อย่างเพียงพอ ในวิกฤต COVID-19 ความเหลื่อมล้ำก็ปรากฏชัดเจนเช่นกัน โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานนอกระบบและธุรกิจขนาดเล็กที่ไม่มีฐานะทางการเงินเพียงพอที่จะรับมือกับการหยุดชะงักทางเศรษฐกิจ การล็อกดาวน์และมาตรการจำกัดการเดินทางส่งผลให้รายได้ของกลุ่มแรงงานนี้หดหายไปอย่างรวดเร็ว และขาดแหล่งรายได้อย่างสิ้นเชิง ขณะที่กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่หรือธุรกิจที่สามารถปรับตัวโดยใช้เทคโนโลยีและการดำเนินการออนไลน์ยังคงสามารถดำเนินกิจการได้ในบางส่วน กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักในวิกฤตนี้ยังรวมถึงกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบสุขภาพและวัคซีนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือถูกจ้างในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ

ทั้งสองวิกฤตการณ์นี้ไม่ได้เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่เดิมในสังคมไทย แต่ยังเป็นการเร่งให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่นั้นชัดเจนยิ่งขึ้น การเยียวยาของรัฐบาลในช่วงวิกฤตมีลักษณะไม่ทั่วถึง และมักมุ่งเน้นไปที่การช่วยเหลือภาคธุรกิจใหญ่หรือกลุ่มที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจมากกว่า การฟื้นตัวของภาคเศรษฐกิจหลังวิกฤตจึงไม่สามารถทำได้อย่างเท่าเทียมกัน การจัดสรรทรัพยากรในช่วงวิกฤตจึงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้สามารถบรรเทาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมสำหรับทุกกลุ่มในสังคม การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำในวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่สามารถรับมือกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะใน

ระดับท้องถิ่น ซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นโดยการกระจายงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสมไปยังพื้นที่ที่มีความต้องการสูงที่สุด

การแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยจึงเป็นภารกิจที่ทำนายของรัฐบาล ซึ่งต้องอาศัยการดำเนินนโยบายและกลยุทธ์หลายด้านเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคมและลดช่องว่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย การดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาระบบสวัสดิการ การกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม รวมไปถึงการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการคลัง เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

หนึ่งในความพยายามหลักในการแก้ไขความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย คือ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม ซึ่งมุ่งหวังให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล และสวัสดิการสังคมต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางการเงินของพวกเขา ตัวอย่างเช่น โครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage - UHC) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องจ่ายเงินเองมากเกินไป นอกจากนี้ยังมี โครงการสนับสนุนครัวเรือนที่มีรายได้น้อย เช่น โครงการ “บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” ซึ่งมอบเงินช่วยเหลือและส่วนลดในการซื้อสินค้าจำเป็นให้กับประชาชนในกลุ่มรายได้น้อย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความพยายามในการปรับปรุงระบบสวัสดิการและการกระจายโอกาสอย่างเท่าเทียม การแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพยังคงประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาคุณภาพสูงยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ขาดแคลนทรัพยากรและโอกาสในการศึกษา

ขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำในภาคธุรกิจ และการกระจายรายได้ยังคงอยู่ในระดับสูง โดยกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่และกลุ่มทุนที่มีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยีสามารถเติบโตได้เร็วกว่าในขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กหรือธุรกิจที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐมักประสบปัญหาการขาดทุนและการล้มละลาย การกระจายทรัพยากรและการส่งเสริมความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและสุขภาพ เป็นส่วนสำคัญของการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพในประเทศไทย แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีข้อจำกัดในการกระจายความช่วยเหลือไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพัฒนาระบบการพัฒนาทักษะและอาชีพให้กับประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถมีโอกาสรายได้และยกระดับฐานะของตนเองได้อย่างยั่งยืน นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐเพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นการจัดตั้งโครงการระเบียงเศรษฐกิจทั้ง 4 ภาคและกำหนดให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายในการกระจายรายได้ให้มีจำนวนนักท่องเที่ยว และความเจริญให้กับจังหวัดที่ไม่ใช่เมืองหลวงของประเทศไทยเพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้เมืองอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาที่มุ่งเน้นใน Supply side มากกว่า Demand side (รักพงษ์ แสนศรี, ฤทธวรรณ อัมพรมหา และธนวรรณ วรสิงห์, 2566)

นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณให้พื้นที่ อปท. ในปี พ.ศ.2552-2555 พบว่า มีการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจมีสูงขึ้นและแข่งขันเงินอุดหนุนทั่วไปส่งผลให้ความเป็นอิสระของท้องถิ่นลดลง มีการเมืองระดับชาติเข้ามาชี้นำหรือกำกับ อปท. มากขึ้น การจัดสรรงบประมาณที่เป็นไปตาม Ranking การประมูล โครงการที่มีการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ผิดทำให้มีความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้น (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์

และดารุณี พุ่มแก้ว, 2560) ต่อมาในปี พ.ศ.2558-2562 พบว่า สัดส่วนและการกระจายของงบประมาณที่ลงไปสู่พื้นที่จังหวัดในปัจจุบันมีการกระจายตัวทั่วถึงมากขึ้นกว่าในอดีตแม้ว่างบประมาณส่วนใหญ่ยังคงอยู่พื้นที่กรุงเทพมหานครและส่วนกลางก็ตาม (มีชัย ออสุวรรณ และคณะ, 2564)

ความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย คือ ความท้าทายของรัฐบาลของประเทศไทยไม่ว่าจะผ่านมากี่ยุคก็สมัยก็ตามรัฐบาลไทยก็ได้พยายามที่จะแก้ไข แต่อย่างไรก็ตามก็มักจะเจอปัญหา พิจารณาได้จากดัชนี 3 ดัชนี คือ 1. การเปลี่ยนแปลงของดัชนี Gini ของรายได้ประจำและทรัพย์สินทางการเงินของประเทศไทย 2. ดัชนี Gini ของรายได้จากการประกอบอาชีพ 3. การเปลี่ยนแปลงของความเหลื่อมล้ำในรายได้จากการประกอบอาชีพ แบ่งตามพื้นที่ ซึ่งเป็นดัชนีที่รัฐบาลจะต้องพยายามต่อไปเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดีและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ

ดัชนีการเปลี่ยนแปลงของดัชนี Gini ของรายได้ประจำและทรัพย์สินทางการเงินของประเทศไทยมีแนวโน้มออกมาในทิศทางที่ดีขึ้น แต่เมื่อนำเอาแง่มุมทั้งสามประการข้างต้นมาพิจารณา จะพบว่าสภาวะปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่ดีขึ้นอย่างที่ตัวเลขดัชนีในภาพรวมแสดงถึงคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาโยงใยและผลักดันสภาพความเหลื่อมล้ำยังคงเกิดขึ้นอยู่ และกลุ่มคนรายได้น้อยไม่ได้มีศักยภาพการได้รายได้เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด การที่สภาพความเหลื่อมล้ำของไทยไม่สามารถยับยั้งทิศทางให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริงนั้น เพราะสภาพพื้นฐานของปัญหานั้นยังคง “ค้างคา (persist)” อยู่หลายประการ เช่น โครงสร้างอำนาจและอุดมการณ์ โดยด้านโครงสร้างอำนาจ พบว่า ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาจากความผันผวนทางการเมืองและการถดถอยของประชาธิปไตย และขาดปัจจัยเสริมจากการพัฒนาหลักของระบบประชาธิปไตยเพื่อลดบทบาทของการเมืองแบบ Oligarchy เช่น การพัฒนาพรรคการเมืองที่เข้มแข็งและสามารถเป็นตัวแทนชนชั้นล่างได้ รวมไปถึงการลดความสำคัญของสายสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในการเมืองไทย โครงสร้างอุดมการณ์ที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำผ่านอิทธิพลต่อการกำหนดปัจจัยเชิงสถาบันในกระบวนการที่สำคัญ เช่น การกำหนดสิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน และการกระจายทรัพยากร การสำรวจอุดมการณ์ที่เชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยนั้น พบถึงอุดมการณ์ที่สร้างความชอบธรรมกับความไม่เสมอภาค ประกอบไปด้วยแนวคิดที่เน้นความเป็นธรรมชาติและความเหมาะสมของการแบ่งคนออกเป็นชนชั้น และการเน้นให้แต่ละชนชั้นต้องมุ่งไปที่การทำหน้าที่ของตนเอง การแบ่งชั้นนี้ยังขยายไปถึงการมองคนชั้นล่างว่าโดยธรรมชาติแล้วยังคงมีวัฒนธรรมและความรู้ความสามารถที่ด้อยกว่า (ธร ปีติผล, 2564)

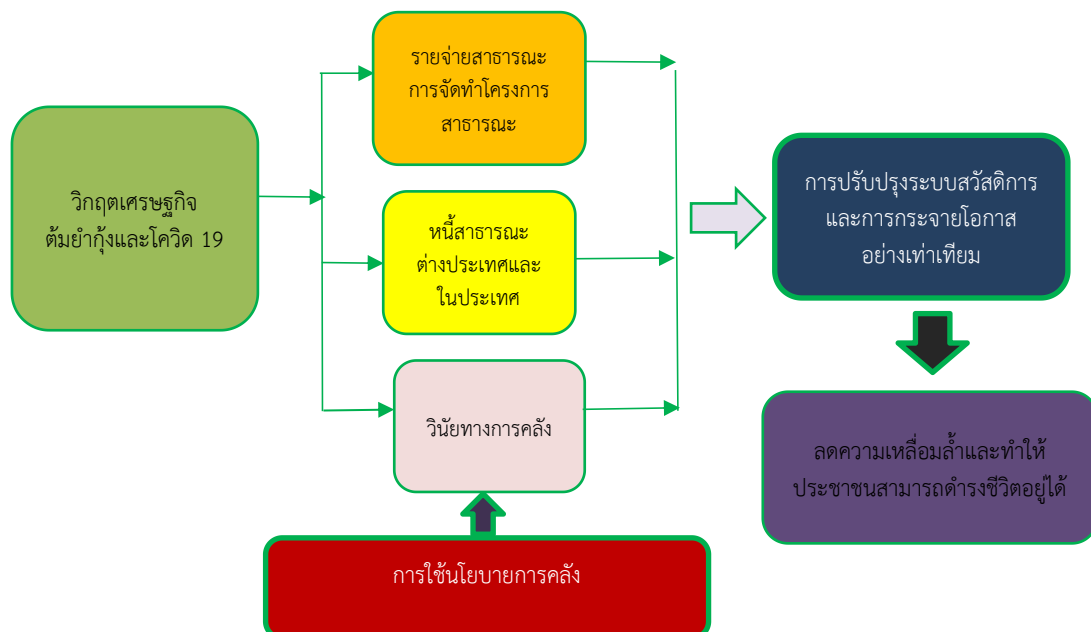
จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยเป็นสถานการณ์ที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันโดยต้องมีการนำข้อมูลมาใช้เป็นจำนวนมากในการวิเคราะห์และค้นหามาตรการต่าง ๆ ในการลดช่องว่างระหว่างในทุกระดับ มิติไม่ใช่แค่ช่องว่างคนรวยและคนจนที่เพิ่มมากขึ้น การแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนเชิงโครงสร้างนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการเข้าถึงปัญหาและวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม ตลอดจนการศึกษาหลักเกณฑ์สำหรับการจัดสรรงบประมาณ (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2566) ให้กระจายทั่วทุกภูมิภาค และผู้เขียนมีความเห็นว่า นโยบายรายจ่ายและสวัสดิการของประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร สนับสนุนด้านการศึกษา และการดูแลสุขภาพ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการทำงานและใช้ชีวิต มีการพัฒนาฐานข้อมูลทุกกลุ่มเป้าหมาย ปฏิรูประบบภาษีให้มีความเป็นธรรม รวมถึงการใช้งบประมาณเพื่อการจัดบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีวินัยทางการคลัง

บทสรุป

วิกฤตต้มยำกุ้ง และการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่างเป็นสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ส่งผลต่อการเพิ่มรายจ่ายของรัฐ โดยเฉพาะงบประมาณฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในช่วงการแพร่ระบาดโควิด-19 และช่วงวิกฤตต้มยำกุ้งที่รัฐบาลมีหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงใช้นโยบายการคลังด้วยการก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นซึ่งรัฐบาลควรมีวินัยทางการคลังในการควบคุมการดำเนินการทางงบประมาณหรือการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยรักษาดุลยภาพระหว่างรายได้กับรายจ่าย และก่อหนี้สาธารณะเท่าที่จำเป็นและตามความสามารถในการชำระหนี้ ในขณะเดียวกันก็นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยจึงเป็นภารกิจที่ท้าทายต้องอาศัยการดำเนินนโยบายและกลยุทธ์หลายด้านเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคมและลดช่องว่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย การดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาระบบสวัสดิการ การกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม รวมไปถึงการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการคลังเพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

วิกฤตต้มยำกุ้ง และการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่างเป็นสถานการณ์ที่กระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย การใช้นโยบายการคลังของรัฐบาลจึงมีผลต่อการควบคุมสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนการใช้มาตรการการคลังจึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์และจัดการระบบเศรษฐกิจเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมสรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การใช้นโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ และคณะ. (2565). ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของไทย ในมิติด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสาธารณสุข. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 25(2), 240-261.
- ชาญชัย คำจำปา และภักดี โพธิ์สิงห์ (2564). นโยบายทางเศรษฐกิจกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในยุคโควิด-19. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 5(3), 99-116.
- ฐาณู จุลินทร. (2565). *หนี้สาธารณะ: สัญญะเตือนภัยทางเศรษฐกิจ*. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2567, จาก <https://shorturl.at/fxw9y>
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และดารุณี พุ่มแก้ว. (2560). เงินอุดหนุนเฉพาะกิจและความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. 15 (1), 118-138.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2541). *การดำเนินงานของกองทุนฯ ในปีงบประมาณ 2540*. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2567, จาก www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutionsDevelopmentFund/About_FIDF/DocLib_Performance/การดำเนินงานของกองทุนฯ%20ในปีงบประมาณ%202540.pdf
- ธร ปีติผล. (2563). *ความเหลื่อมล้ำไทย: บทวิเคราะห์โครงสร้างทางอำนาจและอุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- นครินทร์ ศรีเลิศ. (2567). *เจาะลึกหนี้สาธารณะไทย 11 ล้านล้านบาท “การคลังไทย” ยังปลอดภัยหรือไม่?*. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/economic/1106828>
- นิภาพรณ เจนสันติกุล. (2566). ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 6(1), 61-74.
- นิยม รัฐอมฤต. (ม.ป.ป.). *วิกฤตต้มยำกุ้ง*. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2567, จาก <https://shorturl.at/Z8a7T>
- ปภัศร ชัยวัฒน์ และสวริย์ บุญมานนท์. (2563). *ความเปราะบางทางเศรษฐกิจของครัวเรือนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).
- มีชัย ออสุวรรณ และคณะ. (2563). การจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดและความเหลื่อมล้ำด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. 19 (3), 5-28.
- รักพงษ์ แสนศรี, ธฤชวรรณ อัมพรมหา และธนวรรณ วรสิงห์. (2566). วิเคราะห์นโยบายท่องเที่ยวของรัฐบาลเพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้การท่องเที่ยวสู่จังหวัดที่ไม่ใช่เมืองหลวงผ่านโครงการระเบียบเศรษฐกิจของประเทศไทย. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 40 (2), 113-136.
- ไศภิต นาสืบ. (2564). *รายงานผลการทบทวนผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด-19 ในระดับโลกและในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค.
- สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ. (2565). *หนี้สาธารณะคงค้าง ปีงบประมาณ 2541 ถึงปัจจุบัน*. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.pdmo.go.th/th>

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน 2568

Volume 2 Number 3 May - June 2025

อังสุมาลี ผลภาค และคณะ. (2566). การเงินการคลังสุขภาพเพื่อตอบสนองการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริหารการวิจัยและนวัตกรรมสาธารณสุข (สบวส.) และโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP).